

Summary

Roman Chernysh. Fake as one of the instruments of negative impact on the national security of Ukraine in the conditions of hybrid war.

For more than five years now, a variety of forms and methods of conducting a “hybrid war” have been implemented on the territory of the aggressor country, one of the tools of which is the spread of fakes. Due to the use of professional knowledge, appropriate technical and psychological techniques in the process of its preparation, the spread of fake, in most cases, causes considerable social resonance and, under certain conditions, can in the short-term lead to negative consequences – the emergence of foci of socialization of tension. Political situation both in the individual region and in the country as a whole, to discredit the country in the international arena, etc., and in the long-term – a gradual change of outlook and convinced citizens, substitution of memories on the fake, formation of a national idea in a perspective favorable for a certain person (group of persons).

The term “fake” has many meanings. In particular, fake consider information hoax or intentional dissemination of misinformation on social media and traditional media.

In our opinion, fake in the broad sense (with a focus on harming national security) is the dissemination on the Internet, the media, or in any other way arbitrarily relevant to a given community of information/event data at any given time, facts, circumstances that have not occurred, partly true information or its dissemination through the lens of subjectivism, which, under certain conditions, may adversely affect the development of domestic or foreign political processes and damage the international image of the states.

In short, fake is the dissemination of untrustworthy information/data in a view that is favorable to a particular person (group of persons) in order to distort objective reality to achieve a certain purpose.

The arbitrariness of distribution is that no matter what source you choose (method of proof) – print or electronic media, social communities on the Internet, blogs, etc. Audience – At least one person. The distribution form can be both oral and written. Well, the information/data itself may not be true in advance, partially true or distorted.

It is possible to classify fakes by different criteria.

– by the method of distribution: mass media (created for distribution in the rating media) and local (distributed during conversations, in social communities, blogs, etc.);

– by the external form of distribution: photo, video, fake journalistic material, fake post, rumor;

– by territorial orientation: internal (directed at citizens of a specific territory, states) and external (directed at representatives of the international community);

– by orientation (audience): representatives of certain social groups/certain age (students, pensioners) and all citizens;

– for the purpose of: sowing panic, inciting ethnic (racial, religious, etc.) enmity; spreading false thought; manipulation of consciousness; entertaining character; drawing attention to someone/something; preparing society for the perception of an event, phenomenon, decision, etc.

Key words: fake, Internet, social networks, fake information, hybrid war, national security.

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2019.20

УДК 346.9

Д.В. ЧАСОВНИКОВ

*Дмитро Валерійович Часовников, аспірант
Донецького національного університету імені
Василя Стуса**

ORCID: 0000-0003-4133-4499

**ЩОДО ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ
ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ**

Постановка проблеми. Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» (далі – Закон про ДР РЦП), в ст. 8, встановлено право Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (раніше – Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР, ДКЦПФР, Комісія): накладати адміністративні стягнення, штрафні та інші санкції за порушення чинного законодавства на юридичних осіб та їх співробітників, аж до анулювання ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів (далі – РЦП). За нормами ст. 11 Закону про ДР РЦП, яка має назву «Відповідальність юридичних осіб за правопорушення на ринку цінних паперів», НКЦПФР застосовує до юридичних осіб фінансові санкції, вичерпний перелік яких наведений в нормі цієї статті. Крім застосування фінансових санкцій за вищезазначеним Законом Комісія може зупиняти або анулювати ліцензію на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку, яку було видано такому професійному учаснику фондового ринку, анулювати свідоцтво про реєстрацію об'єднання як саморегулювальної організації фондового ринку, яке було видано такому об'єднанню¹.

Отже, на ринку цінних паперів встановлено низку санкцій, які можуть бути застосовані до юридичних осіб, але законодавство не визначає їх приналежності до певних форм господарської-правової відповідаль-

© Д.В. Часовников, 2019

* *Dmytro Chasovnykov, postgraduate student of Vasyl` Stus Donetsk National University*

ності юридичних осіб або до виду юридичної відповідальності взагалі. Як, наприклад, це чітко передбачено у ст. 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», в якій зазначається, що «... підприємства, установи, організації, де середньооблікова чисельність працюючих осіб з інвалідністю менша, ніж встановлено нормативом, щороку сплачують адміністративно-господарські санкції». Ще приклади – положеннями ст. 15¹ Закону України «Про кінематографію» також передбачено застосування до суб'єктів господарювання, що здійснюють розповсюдження та/або демонстрування заборонених фільмів, адміністративно-господарських санкцій; положеннями ст. 20 Закону України «Про ціни і ціноутворення»... до суб'єктів господарювання застосовуються саме адміністративно-господарські санкції. Така визначеність щодо форм господарської-правової відповідальності на ринку цінних паперів відсутня.

Правозастосовна практика свідчить про відсутність єдиного підходу щодо віднесення санкцій, які застосовуються на РЦП, до адміністративно-господарських. Так, в одному випадку суди при задоволенні адміністративних позовів посилались на те, що: фінансові санкції були застосовані не за здійснення господарської діяльності, а за правопорушення на ринку цінних паперів згідно із Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», а тому посилання на ст. 250 Господарського кодексу України (далі – ГК України) в частині строків притягнення юридичної особи до відповідальності неправомірно; спірні правовідносини не є предметом регулювання ГК України відповідно до його ст. ст. 1–4². В іншому випадку суди задовольняли позови з аналогічних підстав звернення до суду, дійшовши висновку, що санкції, передбачені Законом України «Про державне регулювання на ринку цінних паперів в Україні» належать до адміністративно-господарських³.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні є чимало юридичної літератури, в якій висвітлюються загальні питання застосування адміністративно-господарських санкцій до суб'єктів господарювання, серед яких праці таких вчених, як: О.М. Вінник, І.О. Віхрова, Г.Л. Знаменський, Д.М. Лук'янець, В.К. Мамутов, З.Ф. Татькова, Н.М. Шевченко, В.С. Щербина. Окремі аспекти здійснення діяльності на ринку цінних паперів досліджували І.Г. Андрущенко, Ж.В. Завальна, А.Б. Кондрашихина, Ю.Я. Кравченко, О.О. Папаїка, В.Г. Рожманова, М.В. Старинський, В.Л. Яроцький. Застосуванню санкцій саме до учасників РЦП приділялася увага вітчизняних дослідників О.В. Кологойди⁴, О.С. Янкової⁵. Комплексні дослідження з питань застосування санкції на РЦП проведені російськими вченими Е.В. Котельниковою⁶, Т.В. Кувакіною⁷, А.В. Сладковою⁸. Проблематика відповідальності окремих суб'єктів господарювання на ринку цінних паперів висвітлювалась в дисертаційних дослідженнях Д.О. Лісової⁹, Г.М. Остапович¹⁰, А.В. Попової¹¹, але комплексне дослідження питань застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів в вітчизняній правовій доктрині відсутнє. Все вищезазначене свідчить про актуальність запропонованої теми дослідження.

Формулювання мети статті. Мета даної статті полягає у виокремленні ознак, які притаманні санкціям, що застосовуються до суб'єктів господарювання на ринку цінних паперів, і формулюванні визначення цього поняття.

Виклад основного матеріалу. Загальновідомо, що до правопорушника у сфері господарювання можуть бути застосовані заходи впливу з несприятливими економічними та/або правовими наслідками. До них ГК України відносить можливість застосування адміністративно-господарських санкцій, тобто заходів організаційно-правового або майнового характеру, спрямованих на припинення правопорушення та ліквідацію його наслідків, які застосовуються уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування до суб'єктів господарювання за порушення встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності. Види, умови та порядок їх застосування визначаються ГК України, іншими законодавчими актами і можуть бути встановлені виключно законами¹².

В.М. Богун розглядає досліджуване поняття як вилучення в дохід бюджету виручки, необґрунтовано одержаної суб'єктом господарювання внаслідок порушення останнім діючого порядку встановлення цін і тарифів¹³. На думку Н. Шевченка, адміністративно-господарські санкції – це передбачені законом засоби, заходи примусового впливу на суб'єкта господарювання, що підлягають застосуванню уповноваженими органами державної влади та місцевого самоврядування, спрямовані на припинення суб'єктом господарювання правопорушення, ліквідацію його наслідків¹⁴. О.А. Заярний визначає адміністративно-господарські санкції як складну, багатопланову систему заходів впливу на економічні інтереси суб'єктів господарювання, застосування яких базується на загальних положеннях інституту господарсько-правової відповідальності, однак при цьому відзначається видовими особливостями, властивими лише цим правовим засобам¹⁵.

Проаналізувавши зазначені наукові напрацювання вчених та положення ст. 238 ГК України, доцільно більш детально розглянути відносини відповідальності учасників фондового ринку та санкції, що застосовуються до таких порушників з метою визначення їх спільних та особливих (специфічних) ознак.

Слід зазначити, що законодавство обмежує сферу застосування певних заходів за колом суб'єктів. Як встановлено у ч. 1 ст. 238 ГК України, адміністративно-господарські санкції можуть бути застосовані органами державної влади та місцевого самоврядування. Це і відрізняє їх від інших санкцій, що застосовуються до суб'єктів господарювання, а саме: наявністю у цих відносинах особливого суб'єкта – такого, в якому, за виразом фахівців, уособлюється так звана публічна адміністрація – у вигляді або державних органів виконавчої влади, або виконавчих органів місцевого самоврядування¹⁶.

Відповідно до ГК України державне регулювання ринку цінних паперів здійснює НКЦПФР, статус, порядок організації та діяльності якої визначаються законом. За Законом про ДР РЦП Комісія є державним

колегіальним органом і здійснює державне регулювання ринку цінних паперів, тобто комплекс заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів та їх похідних і запобігання зловживанням й порушенням у цій сфері. Інші державні органи здійснюють контроль за діяльністю учасників ринку цінних паперів у межах своїх повноважень, визначених чинним законодавством. У правозастосовній практиці мають місце окремі висновки суду³ з приводу того, що згідно зі ст. ст. 2, 4, 8 ГК України Комісія не може вважатися суб'єктом господарювання, не наділена господарською компетенцією, безпосередньо не здійснює організаційно-господарські повноваження щодо суб'єкта господарювання, тому вимоги ГК України на Комісію не поширюються. Не можна погодитися з такими доводами, оскільки ГК України за своєю правовою природою є комплексним законодавчим актом, що містить як норми приватного, так і публічного права. Зокрема, частина норм ГК України, в тому числі, положення гл. 27 «Адміністративно-господарські санкції», містить норми, що прямо регулюють саме діяльність органів державної влади, тобто, норми публічного права, до того ж, частина з них стосується НКЦПФР (ст. ст. 163–166 ГК України).

Отже, в законодавстві чітко визначено уповноважений орган, який здійснює державне регулювання на РЦП і до повноважень якого віднесено можливість застосування відповідних санкцій до правопорушників.

Що ж до суб'єктів, у відношенні яких НКЦПФР застосовує санкції на ринку цінних, то згідно зі ст. 2 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» (далі – Закон про ЦП) визначення ринку цінних паперів подається як сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів і похідних (деривативів)¹⁷. Учасниками фондового ринку виступають: 1) емітенти або особи, що видали неемісійні цінні папери; 2) інвестори в цінні папери, інституційні інвестори, 3) професійні учасники фондового ринку; 4) об'єднання професійних учасників фондового ринку, саморегулювні організації професійних учасників фондового ринку. З аналізу положень Закону про ЦП, який надає визначення всіх учасників ринку цінних паперів, можна зробити висновок про: віднесення всіх перелічених учасників РЦП до суб'єктів господарювання, виняток становлять лише інвестори; для отримання статусу учасника РЦП обов'язковою є реєстрація випуску цінних паперів для емітента, отримання ліцензій для професійних учасників, отримання свідоцтва про реєстрацію саморегулювної організації професійних учасників фондового ринку та об'єднання професійних учасників фондового ринку; статус учасника вважається отриманим з дати прийняття відповідного рішення НКЦПФР. **Таким чином, першою ознакою санкцій на РЦП є коло суб'єктів цих відносин, наділених спеціальним статусом.**

За змістом норм ч. 2 ст. 238 ГК України адміністративно-господарські санкції застосовуються за порушення встановлених правил здійснення господарської діяльності. Однак у нормах господарського законодавства, в тому числі й на ринку цінних паперів, визначення цього поняття відсутнє. У цьому аспекті слушним є висновок О.А. Заярного, що правила здійснення господарської діяльності – це обов'язкові вимоги та заборони, передбачені нормами права щодо здійснення господарської діяльності в цілому, окремих її видів або конкретних господарських операцій, недотримання яких тягне за собою порушення існуючого господарського правопорядку, створює загрозу безпеки життя, здоров'я людей чи довкіллю¹⁵.

На ринку цінних паперів для кожної із зазначених нами категорій учасників законодавчими актами встановлено певні вимоги щодо правил та умов здійснення діяльності як в процесі розміщення, обігу та обліку цінних паперів, так і в процесі набуття статусу учасника РЦП, здійснення діяльності та її припинення. Такі вимоги визначені спеціальними законами, такими як: «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про депозитарну систему України», «Про акціонерні товариства», «Про інститути спільного інвестування» та значною кількістю підзаконних нормативно-правових актів, зокрема, Ліцензійними умовами провадження професійної діяльності на фондовому ринку; Порядками реєстрації випуску акцій, облігацій, інвестиційних сертифікатів, розміщення, обігу та викупу цінних паперів інституту спільного інвестування, скасування реєстрації випусків цінних паперів; Правилами здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами; Положеннями про функціонування фондових бірж, про провадження депозитарної діяльності, про об'єднання професійних учасників фондового ринку та про саморегулювну організацію, про здійснення фінансового моніторингу професійними учасниками ринку цінних паперів, про порядок оцінки вартості чистих активів інвестиційних фондів і взаємних фондів інвестиційних компаній, про консолідований нагляд за діяльністю небанківських фінансових груп, про порядок звітування депозитарними установами, про розкриття інформації емітентами цінних паперів і подання адміністративних даних та інформації у вигляді електронних документів тощо. Отже, другою ознакою санкцій на РЦП виступає порушення визначених законодавчими актами правил та умов здійснення діяльності на ринку цінних паперів під час розміщення, обігу та обліку цінних паперів.

Дослідження доктринальних поглядів і положень господарського законодавства допомагає поділити адміністративно-господарські санкції на види, а саме: майнові та організаційно-правові¹⁸.

1. До заходів майнового характеру на РЦП можна віднести штраф, визначений у ст. 11 Закону про ДР РЦП, який обчислюється в неоподатковуваних мінімумах доходів громадян або у відсотках до прибутку (надходжень), одержаних в результаті протиправних дій, і застосовується до юридичних осіб за порушення законодавства на РЦП, що пов'язані: з емісією цінних паперів (п. 1 та п. 13 ст. 11); з діяльністю на ринку цінних паперів без ліцензії (п. 2 ст. 11); з наданням інвестору в цінні папери інформації про діяльність емітента (п. 3 та п. 4 ст. 11); з розкриттям інформації на фондовому ринку (п. 5, 6, 7 ст. 11); з виконання рішень НКЦПФР або розпоряджень, постанов або рішень уповноважених осіб НКЦПФР щодо усунення порушень законодавства на РЦП (п. 8 ст. 11); з провадження депозитарної діяльності (п. 9 та п. 17 ст. 11); з маніпулю-

ванням на фондовому ринку (п. 11 ст. 11); з інсайдерською інформацією (п. 12 ст. 11); з рекламою цінних паперів (п. 14, п. 15, 16 ст. 11).

2. До заходів організаційно-правового характеру на РЦП віднесемо заходи, визначені у ст. 8 Закону про ДР РЦП:

- зупинення обігу цінних паперів емітента (п. 5, 5⁻¹);
- заборона публічної пропозиції цінних паперів або допуск цінних паперів до торгів на фондовій біржі (п. 16⁻⁴);
- зупинення на підставі рішення Комісії внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів або до системи депозитарного обліку щодо цінних паперів певного емітента або певного власника (п. 30);
- заборона або обмеження депозитарних операцій (п. 5⁻⁵);
- зупинення торгівлі на фондовій біржі (п. 7);
- призупинення торгівлі цінними паперами (однакового типу та класу) на фондових біржах (п. 16⁻¹);
- заборона торгівлі цінними паперами (однакового типу та класу) на фондових біржах (п. 16⁻²);
- відкладення торгівлі цінними паперами (п. 16⁻³);
- зупинення дії ліцензії, анулювання ліцензії на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів (п. 5, 14);
- призначення тимчасово керівників фондових бірж, депозитаріїв та інших установ інфраструктури фондового ринку, зупинення або припинення допуску цінних паперів на фондовій біржі або торгівлі ними на будь-якій фондовій біржі, зупинення клірингу та укладення договорів купівлі-продажу цінних паперів на фондових біржах (п. 15, 16);
- прийняття рішення про ліквідацію пайового інвестиційного фонду (п. 23);
- виключення уповноважених рейтингових агентств з Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств, анулювання Свідоцтва про включення до Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств, виключення міжнародних рейтингових агентств з переліку визнаних (п. 29).

Аналіз практики застосування санкцій на ринку цінних паперів¹⁹ дає змогу стверджувати, по-перше, що заходи майнового характеру у вигляді штрафу є універсальним і застосовується до всіх учасників РЦП, тоді як заходи організаційно-правового характеру носять персональний характер і застосовуються до конкретного суб'єкта господарювання на РЦП. По-друге, особливою є мета застосування наведених санкцій. Варто погодитися з висновком В.С. Щербини, що нечіткість і неповнота визначення в ч. 1 ст. 238 ГК України мети застосування адміністративно-господарських санкцій (в тому числі й відсутність вказівки на каральну функцію застосування цих санкцій) не повинні слугувати головним (визначальним) критерієм віднесення тих або інших заходів впливу до адміністративно-господарських санкцій, а також протиставлення їх заходам юридичної відповідальності¹⁸. Тому характеризуючи мету застосування санкцій на РЦП, треба уточнити, що нею виступає покарання правопорушника (у випадку, коли правопорушення завершено в момент його вивчення), припинення правопорушення (правопорушення вчинено та триває) або ліквідацію наслідків. Проведений аналіз дає змогу виділити третю ознаку санкцій на РЦП, якою виступає специфічна мета застосування санкцій на РЦП, а саме – вони спрямовані на покарання правопорушника, припинення правопорушення або ліквідацію наслідків правопорушення.

Отже, наведені особливості санкцій на РЦП повною мірою збігаються з ознаками адміністративно-господарських санкцій, визначеними в ст. ст. 238–239 ГК України. Натомість науковці інколи називають й інші додаткові ознаки, притаманні адміністративно-господарським санкціям²⁰:

- 1) особливий порядок застосування санкції;
- 2) спеціальні строки їх застосування;
- 3) можливість оскарження в суді рішень про застосування таких санкцій.

На нашу думку, наведені ознаки є факультативними і не мають визначального значення для характеристики адміністративно-господарських санкцій на РЦП оскільки, по суті, є загальними при застосуванні санкцій в будь-яких правовідносинах.

Так, порядок (механізм) розгляду НКЦПФР справ про порушення юридичними особами вимог законодавства на ринку цінних паперів та застосування санкцій регламентовані на рівні підзаконного акта, а саме: Правилами розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів та застосування санкцій, які деталізують і конкретизують норми спеціального закону²¹. Зазначене не суперечить вимогам законодавства, оскільки ГК України не містить з цього приводу жодних заборон.

Строки застосування санкцій, передбачені ст. 250 ГК України, згідно з якою граничний строк застосування таких санкцій не може перевищувати шести місяців з дня виявлення порушення і одного року з дня порушення суб'єктом господарської діяльності правил здійснення господарської діяльності, крім випадків, передбачених законом. Законом про ДР РЦП на сьогоднішній день визначено, що юридична особа може бути притягнута до відповідальності за вчинення правопорушення на ринку цінних паперів не пізніше трьох років з дня його вчинення незалежно від санкції, що не суперечить ст. 250 ГК України.

Слід також зазначити, що спори, що виникають у ході застосування Закону про ДР РЦП, вирішуються судом у встановленому порядку (ст. 16 Закону), постанови у справі про правопорушення можуть бути оскаржені до суду в порядку і строки, установлені законодавством (п. 11 розділу XVI Правил).

Висновки. Проведений аналіз дає змогу стверджувати, що санкції за правопорушення на ринку цінних паперів мають як універсальні ознаки адміністративно-господарських санкцій, визначених в ГК України, так і специфічні (спеціальні) ознаки, які доцільно відобразити у визначенні поняття адміністративно-господарські санкції за правопорушення на ринку цінних паперів.

Таким чином, під адміністративно-господарськими санкціями за правопорушення на ринку цінних паперів можна розуміти визначену законом систему заходів організаційно-правового або майнового характеру, що застосовується уповноваженим державним органом до суб'єктів господарювання зі спеціальним статусом за порушення визначених законодавчими актами правил та умов здійснення діяльності на ринку цінних паперів під час розміщення, обігу та обліку цінних паперів, і спрямовані на покарання правопорушників, припинення правопорушення або ліквідацію його наслідків.

Запропоноване доктринальне визначення адміністративно-господарських санкції за правопорушення на ринку цінних паперів сприятиме усуненню двозначного тлумачення норм ГК України та законодавства про цінні папери стосовно їх правової природи. Перспективи подальших наукових досліджень в цьому напрямі передбачають проведення спеціальних наукових досліджень принципів, підстав і порядку застосування окремих видів адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів.

¹ Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 51. Ст. 292.

² Постанова Вищого адміністративного суду України від 31 липня 2012 р. по справі № К-32034/10. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>; Вищого адміністративного суду України від 21 серпня 2012 р. по справі № К-28625/10. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>

³ Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 20 вересня 2010 р. по справі № 2а-3047/10/2670. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>; Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 20 вересня 2010 р. по справі № 2а-11560/09/2670. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>; Постанова Вінницького апеляційного адміністративного суду від 09 квітня 2013 р. по справі № 802/217/13-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>

⁴ Кологойда О.В. Адміністративно-господарські санкції за недовірені правопорушення на фондовому ринку. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3(9). С. 77–86.

⁵ Янкова Е.С. Аннулирование (отзыв) лицензии как вид административно-хозяйственной санкции на рынках финансовых услуг. *Відповідальність у сфері господарювання: сучасний стан і перспективи розвитку* : зб. наук. пр. / наук. ред. В.К. Мамутов; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослід. Донецьк : ЮгоВосток, 2009. 158 с.

⁶ Котельникова Е.В. Административно-правовая ответственность за правонарушения в области рынка ценных бумаг: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14, 2005. 232 с. РГБ ОД, 61:06-12/194.

⁷ Кувакина Т.В. Ответственность профессиональных участников рынка ценных бумаг: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Ставрополь, 2005. 197 с. РГБ ОД, 61:06-12/1859.

⁸ Сладкова А.В. Административные правонарушения в области ценных бумаг: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. Москва, 2012. 269 с.: ил. РГБ ОД, 61 12-12/1130.

⁹ Лісова Д.О. Торговці цінними паперами як суб'єкти господарських правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2016. 20 с.

¹⁰ Остапович Г.М. Державний контроль на ринку цінних паперів України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2006. 21 с.

¹¹ Попова А.В. Правове становище професійних учасників ринку цінних паперів в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2006. 20 с.

¹² Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. № 19–20. № 21–22. Ст. 144.

¹³ Богун В.М. Господарська-правова відповідальність за порушення законодавства про ціни. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 1. С. 80–83.

¹⁴ Шевченко Н. Поняття адміністративно-хозяйственных санкций. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 7. С. 80–82.

¹⁵ Заярний О.А. Деякі особливості застосування адміністративно-господарських санкцій у сфері управління економікою. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2011. № 89. С. 69–76.

¹⁶ Авер'янов В.Б. Реформування українського адміністративного права: ґрунтовний привід для теоретичної дискусії. *Право України*. 2003. № 3. С. 117–119.

¹⁷ Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 13. Ст. 857.

¹⁸ Щербина В.С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності. *Вісник господарського судочинства*. 2006. № 2. С. 180–185.

¹⁹ Звіт НКЦПФР за 2018 рік. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/reports/>

²⁰ Татюкова З.Ф. Відповідальність у формі застосування адміністративно-господарських санкцій. *Форум права*. 2011. № 1. С. 998–1007. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11tzfagc.pdf>

²¹ Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів та застосування санкцій : рішення НКЦПФР від 16.10.2012 р. № 1470. *Офіційний вісник України*. 2012. № 87. С. 207.

References:

Pro derzhavne rehulivannia rynku tsinnykh paperiv v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 30.10.1996 № 448/96-VR. (2003) Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 51, 292 [in Ukrainian].

Ukhvala Kyivs'koho apeliatsijnoho administratyvnoho sudu vid 20 veresnia 2010r. po spravi № 2a-3047/10/2670. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> [in Ukrainian]; Ukhvala Kyivs'koho apeliatsijnoho administratyvnoho sudu vid 20 veresnia

2010 р. по справі № 2а-11560/09/2670. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> [in Ukrainian]; Постанова Винного апеляційного адміністративного суду від 09 квітня 2013 р. по справі № 802/217/13-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> [in Ukrainian].

Постанова Високого адміністративного суду України від 31 липня 2012 р. по справі № К-32034/10. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>; Високого адміністративного суду України від 21 серпня 2012 р. по справі № К-28625/10. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> [in Ukrainian].

Kolohojda, O. V. (2014) Administratyvno-hospodars'ki sanktsii za nedohovirni pravoporushennia na fondovomu rynku: Administratyvne pravo i protses. 3(9), 77–86 [in Ukrainian].

Yankova, E. S. (2009) Annulyrovanye (otzyv) lytsenzyi kak vyd admynystratyvno-khoziajstvennoj sanktsyy na rynkakh finansovykh uslug. Vidpovidal'nist' u sferi hospodariuvannia: suchasnyj stan i perspektyvy rozvytku : zb. nauk. pr. (nauk. red. V. K. Mamutov); NAN Ukrainy, In-t ekon.-prav. doslid. Donets'k : YuhoVostok [in Ukrainian].

Kotel'nykova, E. V. (2005) Admynystratyvno-pravovaia otvetstvennost' za pravonarusheniia v oblasti rynka tsennikh bumah: dys. ... kand. iuryd. nauk: 12.00.14 [in Russian].

Kuvakyna, T. V. (2005) Otvetstvennost' professyonal'nykh uchastnykov rynka tsennykh bumah: dys. ... kand. iuryd. nauk: 12.00.03 Stavropol' [in Russian].

Sladkova, A. V. (2012) Admynystratyvnye pravonarusheniia v oblasti tsennykh bumah: dys. ...kand. iuryd. nauk: 12.00.14. Moskva [in Russian].

Lisova, D. O. (2016) Torhovtsi tsinnymy paperyamy iak sub'iekty hospodars'kykh pravovidnosyn: avtoref. dys. ... kand. iuryd. nauk : 12.00.04. Nats. iuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho. Kharkiv [in Ukrainian].

Ostapovych, H. M. (2006) Derzhavnyj kontrol' na rynku tsinnykh paperyv Ukrainy: avtorefer. dys. ... kand. iuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv: Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy [in Ukrainian].

Popova, A. V. (2006) Pravove stanovysche profesijnykh uchastnykiv rynku tsinnykh paperyv v Ukraini. avtoref. dys. ... kand. iuryd. nauk: 12.00.04 / Kyiv: Kyivs'kyj natsional'nyj universytet im. Tarasa Shevchenka [in Ukrainian].

Hospodars'kyj kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 436-IV (2003) Vidomosti Verkhovnoi rady Ukrainy. 18, 19–20, 21–22, 144 [in Ukrainian].

Bohun, V. M. (2005) Hospodars'ka-pravova vidpovidal'nist' za porusheniia zakonodavstva pro tsiny. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo. 1, 80–83 [in Ukrainian].

Shevchenko, N. (2005) Poniatye admynystratyvno-khoziajstvennykh sanktsij. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo. 7, 80–82 [in Ukrainian].

Zaiarnyj, O. A. (2011) Deiaki osoblyvosti zastosuvannia administratyvno-hospodars'kykh sanktsij u sferi upravlinnia ekonomikoju. Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. 89, 69–76 [in Ukrainian].

Aver'ianov, V. B. (2003) Reformuvannia ukrains'koho administratyvnoho prava: gruntovnyj pryvid dlia teoretychnoi diskusii. Pravo Ukrainy. 3, 117–119 [in Ukrainian].

Pro tsinni papery ta fondovyj rynek : Zakon Ukrainy № 3480-IV vid 23.02.2006 (2006) Ofitsijnyj visnyk Ukrainy. 13, 857 [in Ukrainian].

Scherbyna, V. S. (2006) Administratyvno-hospodars'ki sanktsii v systemi zakhodiv hospodars'ko-pravovoi vidpovidal'nosti. Visnyk hospodars'koho sudochynstva. 2, 180–185 [in Ukrainian].

Zvit NKTsPFR za 2018 rik. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/reports/> [in Ukrainian].

Tat'kova, Z. F. (2011) Vidpovidal'nist' u formi zastosuvannia administratyvno-hospodars'kykh sanktsij. Forum prava. 1, 998–1007. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11tzfagc.pdf> [in Ukrainian].

Pro zatverdzhenniia Pravyi rozghliadu sprav pro porusheniia vymoh zakonodavstva na rynku tsinnykh paperyv ta zastosuvannia sanktsij : rishenniia NKTsPFR vid 16.10.2012 № 1470 (2012) Ofitsijnyj visnyk Ukrainy. 87, 207 [in Ukrainian].

Резюме

Часовников Д.В. Щодо поняття адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

У статті проаналізовано законодавство, судова практика, наукові напрацювання вчених з питань розуміння поняття адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів, висвітлюються особливості правового регулювання учасників ринку цінних паперів щодо яких застосовуються санкції, розглянуто види адміністративно-господарських санкцій з урахуванням поділу на заходи організаційно-правового та майнового характеру, досліджено ознаки, порядок та особливості їх застосування, сформульовано поняття адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

Ключові слова: правопорушення на ринку цінних паперів, заходи організаційно-правового або майнового характеру, учасники фондового ринку, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, санкції.

Резюме

Часовникова Д.В. О понятии административно-хозяйственных санкций за правонарушения на рынке ценных бумаг.

В статье проанализировано законодательство, судебная практика, научные работы ученых по вопросам понимания понятия административно-хозяйственных санкций за правонарушения на рынке ценных бумаг, освещаются особенности правового регулирования участников рынка ценных бумаг, в отношении которых применяются санкции, рассмотрены виды административно-хозяйственных санкций с учетом разделения на мероприятия организационно-правового и имущественного характера, исследованы признаки, порядок и особенности их применения, сформулировано понятие административно-хозяйственных санкций за правонарушения на рынке ценных бумаг.

Ключевые слова: правонарушение на рынке ценных бумаг, меры организационно-правового или имущественного характера, участники фондового рынка, Национальная комиссия по ценным бумагам и фондовому рынку, санкции.

Summary

Dmytro Chasovnykov. On the notion of the administrative and economic sanctions for the offence in the securities market.

The legislation, court practice, scientific developments of scholars on the issues of understanding the concept of administrative and economic sanctions for the offences in the securities market have been analyzed in the article.

The analysis makes it possible to confirm that sanctions for the offences in the securities market imitate features of administrative and economic sanctions defined in the Economic Code of Ukraine, but at the same time have their own specific features, as follows: a dedicated range of issues; violation of the rules and conditions of activity in the securities market, defined by the legislative acts, occurs during the placement, circulation and accounting of securities; measures of property and institutional and legal nature applicable to the participants, aimed at punishing the offender, discontinuation of the offence or elimination of the consequences.

As a result of the work done, the concept of administrative and economic sanctions for the offences in the securities market, which can be clarified as defined by the law system the measures of organizational and legal nature, applied by the authority to entities with special status for offences of the rules and conditions of activity in the securities market defined by the certain legislative acts during the placement, circulation and accounting of securities, and aimed at punishment the offenders, discontinuation of the offence or elimination of the consequences, was formulated by the author in this article.

The proposed doctrinal definition of administrative and economic sanctions for the offences in the securities market will help to eliminate the ambiguous interpretation of the rules of the Economic Code of Ukraine and securities legislation regarding to the legal nature of administrative and economic sanctions.

Key words: securities market offences, measures of property and institutional and legal nature, administrative and economic market participants, National Securities and Stock Market Commission, sanctions.